

TILVÆKST Salgsafgrøder, nr. 12, 24. maj 2018

Indhold

- **MARK**
 - Aktuelt i marken
 - Svampebekæmpelse i vårsæd
 - Skadedyr i korn
- **VANDING**
 - Vandbalance
- **ARRANGEMENTER OG KURSER**
 - Markvandring på Gl. Refning om no till-såning
 - Gørding - kom og nørd i vækstregulering

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Marie Uth

Det alt overskyggende tema i øjeblikket er mangel på vand, og vi risikerer udbyttetab på stort set alle jordtyper. På ejendomme med vanding er det svært at følge med, og der skal prioriteres mellem marker, afgrøder og vandingstræk. Forhåbentlig får vi et vejrskifte i næste uge.

Det varme vejr betyder, at det er for varmt og tørt til at behandle med vækstreguleringsmiddel. Til gengæld er trykket af svampesygdomme minimalt.

Billede 1 Vanding i vinterhvede (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Svampe i vintersæd

Hvede

I denne uge vil de fleste vinterhvedemarker nå stadiet med fuldt udfoldet faneblad, og traditionelt foretager vi en svampesprøjtning nu, for at beskytte fanebladet bedst muligt mod septoria. Men det er så tørt i øjeblikket, at septoria-svampen vil have meget svært ved at inficere planten, og det er tvivlsomt, om du får betaling for en svampesprøjtning.

Du kan vælge én af følgende to strategier:

1. **Behandl nu på fuldt udfoldet faneblad:** Løsningen vælges, hvis du gerne vil være helt sikker på, at septoria ikke lykkes med at smitte afgrøden. Og hvis du har større arealer, hvor du gerne vil have afgrøden "dækket af", da du ikke har mulighed for at sprøjte hele arealet forud for et vejrskifte og en risikoperiode. Vi anbefaler at foretage en behandling nu i de mest modtagelige sorter, og på marker, hvor der er vandet flere gange og/eller været flere nedbørshændelser de seneste par uger. De mest modtagelige sorter er Benchmark og Torp.
2. **Lad sprøjten stå og afvent situationen:** I år, hvor maj er usædvanlig tør, er der måske kun betaling for én svampesprøjtning i vinterhvede. Hvis du er risikovillig, og gerne vil undgå at sprøjte mere end nødvendigt, kan du afvente situationen. Septoria kræver vand for at inficere planten, og normalt skal der 4 regnvejrskifte til at udløse en svampesprøjtning. Som vejrudsigten er nu, er der god mulighed for, at du kan ende med én sprøjtning, hvis du udfører denne umiddelbart forud for et vejrskifte til en fugtig periode. Du kan vælge denne løsning, hvis du har et mindre areal, som du hurtigt kan behandle, eller hvis du har en mindre modtagelig sort (f.eks. Sheriff). Dog skal du holde øje med andre sygdomme. Vi ser begyndende angreb af gulrust i mange marker med Kalmar. Desuden er der fundet hvedebladplet i enkelte marker.

Billede 2 Gulrust og meldug i hvede. Sorten er Kalmar (Foto: Jens Marius Thomsen, SAGRO).

Tjek marken for skadedyr, da der kan være behov for at medtage skadedyrsmiddel. Se afsnittet "Skadedyr i korn".

Hold også øje med vækststadiet. Fanebladet skal være fuldt udfoldet før svampesprøjtning, for at få fuldt udbytte af behandlingen (se eksempel på billede 3).

Se løsningsforslag i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 8.

Billede 3 Hvede i st. 39. Fanebladet er fuldt udfoldet (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Vinterbyg

Forekomsten af svampesygdomme i vinterbyg er begrænset. Hvor der er foretaget en svampesprøjtning omkring skridning, skal der ikke behandles yderligere medmindre der kommer et betydeligt angreb af bygrust.

Hvis du ikke har svampesprøjtet, anbefaler vi at udføre en sprøjtning nu for at beskytte mod svampeangreb. En

svampesprøjtning mindsker også risikoen for aksnedknækning betydeligt. I marker, hvor du har vurderet behov for vækstregulering, men ikke har nået at udføre behandlingen, kan en svampesprøjtning være en delvis erstatning.

Vi anbefaler at anvende 0,4-0,5 Propulse + 0,2 Comet Pro, da det giver god beskyttelse mod alle byggenes sygdomme inkl. bygrust og ramularia. Se yderligere løsningsforslag i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 8.

Rug

I rugen er der fortsat meget begrænset svampetryk. I øjeblikket er det kun brunrust, der kan udløse en bekæmpelse. Vi har kun set meget begrænset forekomst. Sørg dog for at gå dine marker efter for angreb med jævne mellemrum. Skadetærsklen er min. én rust-pustel på hver 10. plante.

De første rugmarker er begyndt at blomstre (se billede 4). I nogle kredse kan man møde bekymring for, om vanding og svampesprøjtning under blomstring kan lede til angreb af meldrøjer. Det er ikke noget vi har set problemer med i praksis. Hvis du gerne vil være på den sikre side, kan du udføre svampesprøjtningen lige før eller lige efter blomstringen, som kun varer nogle få dage. Men hvis du opdager et kraftigt angreb af rust, bør du køre med det samme uagtet om afgrøden er i blomst.

I forhold til vanding er det langt vigtigere at vande afgrøden end at tage hensyn til en eventuel forøget risiko for meldrøjer.

Se løsningsforslag i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 8. De gængse løsninger med f.ek.s Orius eller Prosaro må bruges frem til og med st. 69, hvilket betyder, at de må bruges frem til at kernen er dannet og indholdet er vandagtigt.

Billede 4 Rug i blomst fotograferet den 23. maj i vækstreguleringsforsøget i Gørding (Foto: Jens Peder Pedersen, SAGRO).

Skadedyr og svampe i raps

Der skal fortsat holdes øje med skulpesnudebiller. Der er aktivitet i markerne, men i begrænset omfang. Det er de færreste steder, at skadetærsklen er nået. Tjek dine marker for skulpesnudebiller. De kan være lidt svære at finde, så det er en god idé at medtage en bakke eller spand, og ryste blomsterstanden ned i bakken, så billerne falder ud. Skadetærsklen er 1-2 skulpesnudebiller pr. plante.

Se løsningsforslag i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 10.

Rapsen er nu ved afsluttende blomstring. I nogle år har der været betaling for en opfølgende svampebekæmpelse i denne fase. I år er det dog meget usandsynligt, at der er økonomi i to svampesprøjtninger, da det tørre vejr dæmper svampeangreb.

Rodukrudt i vårsæd

Det er ved at være tid for bekæmpelse af rodukrudd i vårsæd. Der er stor forskel på vårsædsmarkerne i år. Bekæmpelsen kan udføres, når ukrudtet er i god vækst, og tidsler, gråbynke og andre arter skal helst have en størrelse på ca. 15 cm. Der bør være to uger fra bekæmpelse af almindeligt frøukrudt til bekæmpelse af rodukrudd, således at det tidligt fremspirede rodukrudd, der er ramt af den tidlige sprøjtning igen er i god vækst.

Hvis du vil anvende Mustang Forte, må det senest udføres i stadie 32 (2 knæ mærkbare). De første marker har nået dette stadie.

Ved sprøjtning mod rodukrudd anvendes mindst 200 liter vand og kørehastigheden må ikke være høj.

Se løsningsforslag i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 10. Bemærk at Pixxaro ikke må anvendes i havre.

Vækstregulering i vårsæd

En del vårbyg er godt i gang med strækningen, og en forsikring mod lejesæd skal foretages i kornets strækningsfase, og allersenest inden begyndende skridning. Vejrforholdene lige betyder dog, at vækstregulering er meget risikabel. Vi anbefaler derfor følgende:

- Foretag kun vækstregulering, hvor der er et stort behov, dvs. marker med god vandforsyning og 160-180 kg N/ha.
- Undgå at bruge Cerone på nuværende tidspunkt, da Cerone kan lave betydelig skade ved temperaturer over 20 grader og høj solindstråling.
- Sørg for at afgrøden er vandet grundigt. Den må ikke være stresset på behandlingstidspunktet, samt i de efterfølgende dage.
- Reducér dosis for at forebygge skader. Anvend f.eks. 0,15-0,2 l/ha Moddus M eller tilsvarende.

Hvis du udelukkende vil beskytte afgrøden mod nedknækning, gøres dette bedst i den sene strækningsfase/ved begyndende skridning i forbindelse med en svampebekæmpelse. Læs mere om dette og se oversigt over løsninger i sidste nummer af TILVÆKST Salgsafgrøder.

Svampebekæmpelse i vårsæd

Af planterådgiver Marie Uth

I det følgende gennemgås strategier mod svampe i de enkelte vårsædsarter. Du finder skadetærskler i tabel 1 og løsningsforslag til bekæmpelse i tabel 2.

Vårbyg

I vårbyg er der som gennemsnit betaling for én svampebekæmpelse ved begyndende skridning. Ved stort svampetryk kan det være nødvendigt med to sprøjtninger. Det er især relevant i maltbyg, hvor betydelige svampeangreb kan gå ud over maltbygkvaliteten. Indtil videre er svampetrykket relativt lavt, men bygbladplet breder sig. Vi har set bygbladplet i flere marker med RGT Planet, som det fremgår af billede 5. Skoldplet har også bredt sig i enkelte marker. Der er stor risiko for angreb af disse sygdomme i marker med byg som forfrugt og samtidig reduceret jordbearbejdning.

I marker med sunde afgrøder uden svampeangreb kan svampesprøjtning undlades eller udsættes. Dog skal det bemærkes at en svampesprøjtning ved skridning er en væsentlig forsikring mod ramularia, aks- og strånedknækning. Der er betydelig sortsforskel, og den sundeste sort er Evergreen. Sidste år var der i forsøgene et bruttomerudbytte for svampesprøjtning i Evergreen på 4,7 hkg/ha.

Billede 5 Bygbladplet i vårbyg-sorten RGT Planet fotograferet den 23. maj (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Middelvalg

Til svampesprøjtning ved begyndende skridning vælges en af løsningerne 5-9 i tabel 2. Vi foretrækker løsninger med et SDHI-middel (Bell/Propulse/Viverda) for at forebygge angreb af ramularia, da der desværre er fundet resistens hos ramularia mod Proline/Proline Xpert/Prosaro/Folicur Xpert.

Det er en god idé at få brugt gamle svampemidler på lager til bekæmpelse i vårbyg. Vi forventer, at det nye Elatus Era bliver godkendt til næste sæson, og det vil formentlig blive den nye standard i svampebekæmpelsen. Generelt er det en god idé at få brugt de gamle slatter, inden der købes nye midler hjem, og vårbyg er et godt sted at rydde op.

Havre

Havre er en meget sund afgrøde, og ofte er der ikke behov for svampebekæmpelse. Meldug kan dog udvikle sig hurtigt i havre, og det er vigtigt at foretage bekæmpelse, hvis skadetærsklen overskrides. Havrebladplet ses sjældent i større omfang.

Vårhvede

I vårhvede er det normalt rentabelt med 1-2 svampesprøjtninger. Gulrust er den vigtigste sygdom i vårhvede, og herefter kommer meldug og septoria. Septoria er ikke nær så tabsvoldende i vårhvede som i vinterhvede.

Løsningsforslag fremgår af tabel 2, og løsninger vælges ud fra konstaterede sygdomsangreb. Bemærk at løsningerne er opdelt efter vækststadiet. Fra stadium 39 (fanebladet fuldt udfoldet) vælges en løsning med et SDHI-middel for at sikre tilstrækkelig effekt på septoria.

Tabel 1 Skadetærskler for de vigtigste svampesygdomme i vårsæd (Kilde: SEGES).

Afgrøde	Sygdom	Skadetærskel
Vårbyg	Bygbladplet	Fra st. 31 ved over 25 % angrebne planter
	Bygrust	Fra st. 30 ved over 10 % angrebne planter
	Skoldplet	Fra st. 31 ved 10 % angrebne planter og 5 dage med nedbør inden for de sidste 14 dage.
Vårhvede	Gulrust	Ved konstateret forekomst
	Meldug	Ved over 25 % angrebne planter i de tidlige stadier
	Septoria	Ved skridning, hvis der er over 10 % angrebne planter med angreb på 3. øverste blad
Havre	Havrebladplet	Fra st. 32 ved over 25 % angrebne planter
	Meldug	I strækningsfasen ved over 25 % angrebne planter

Tabel 2 Løsningsforslag til svampebekæmpelse i vårsæd. Den lave dosis vil typisk være tilstrækkelig, men den høje dosis vælges ved meget kraftige angreb.

Vårbyg					
Løsning	Sygdomme	Anbefalet vækstst.	Middel	Dosis	Vejl. pris
1	Bygmeldug, bygrust	St. 30-69	Orius	0,25-0,3	44-53
2	Skoldplet, bygmeldug, bygrust	St. 30-32	Prosaro	0,2-0,25	69-87
3	Skoldplet, bygbladplet, bygmeldug, bygrust	St. 30-32	Proline	0,15-0,2	72-96
4	Skoldplet, bygbladplet, bygmeldug, bygrust	St. 30-32	Rubric	0,2-0,25	74-93
5	Skoldplet, bygbladplet, bygmeldug, bygrust	St. 30-59	Proline + Comet Pro	0,15-0,2 + 0,2	144-162
6	Skoldplet, bygbladplet, bygmeldug, bygrust	St. 30-59	Prosaro + Comet Pro	0,2-0,25 + 0,2	141-159
7	Skoldplet, bygbladplet, ramularia, bygrust, meldug	St. 39-61	Propulse + Orius	0,3-0,4 + 0,25	171-214
8	Skoldplet, bygbladplet, ramularia, bygrust, meldug	St. 39-59	Propulse + Comet Pro	0,3-0,4 + 0,25	218-260
9	Skoldplet, bygbladplet, ramularia, bygrust	St. 39-59	Bell + Comet Pro	0,45 + 0,2	277
Havre					
Løsning	Sygdomme	Anbefalet vækstst.	Middel	Dosis	Vejl. pris
1	Meldug	30-69	Orius	0,3-0,4	53-70
2	Havrebladplet, meldug	30-61	Proline	0,25	120
3	Havrebladplet, meldug	37-61	Propulse	0,25-0,3	106-128
Vårhvede					
Løsning	Sygdomme	Anbefalet vækstst.	Middel	Dosis	Vejl. pris
1	Meldug	St. 29-31	Talius	0,15	101
2	Gulrust, meldug	St. 30-39	Orius	0,3	53
3	Gulrust, meldug, septoria	St. 30-39	Prosaro	0,25	87
4	Gulrust, septoria	St. 30-39	Rubric	0,25	93
5	Gulrust, septoria, hvedebladplet, meldug	St. 39-61	Propulse + Orius	0,25 + 0,25	150
6	Gulrust, septoria	St. 39-61	Bell + Prosaro	0,225 + 0,15	155

Skadedyr i korn

Af planterådgiver Marie Uth

Normalt er der meget begrænset behov for at bekæmpe bladlus og larver af kornbladbiller i korn, men vi forventer et lidt højere tryk i år som følge af det varme vejr. Vi er begyndt at finde de første skadedyr i mange marker med vårkorn og vinterhvede, så det er en god idé at følge udviklingen.

Skadetærsklen for bekæmpelse af bladlus i korn er:

- 40 % angrebne strå, såfremt der ikke er behov for svampebekæmpelse
- 25 % angrebne strå, såfremt der samtidig er behov for svampebekæmpelse

Skadetærskel for bekæmpelse af kornbladbillens larve i vårsæd:

- 0,5-1 larve pr. strå frem til fuld gennemskridning

Billede 6 Larve af kornbladbille nederst, og øverst ses bladlus med vinger samt "børn" (Billede: Jens Peder Pedersen, SAGRO).

Tabel 3 Løsningsforslag til bekæmpelse af bladlus og kornbladbillens larve i korn. Pirimor G er lidt dyrere end de øvrige midler.

Middel	Dosis	
	Vårkorn	Vinterhvede
Fastac	0,15	0,125
Karate 2,5 WG	0,15	0,1
Kaiso Sorbie	0,075	0,05-0,1
Mavrik Vita	0,1	0,05-0,1
Pirimor G	0,125	0,05-0,125

VANDING

Vandbalance

Klik her for at komme til vandbalancen

ARRANGEMENTER OG KURSER

Markvandring på Gl. Refning om no till-såning

Morten Bjerre og planterådgiver Kasper Kjær Jensen, SAGRO, viser rundt i marker, hvor der i år er sået vårbyg direkte i efterafgrøden.

Tid: tirsdag den 29. maj kl. 19.00.

Sted: Løgagervej 6, 7550 Sørvad.

Læs mere på sagro.dk

Gørding – kom og nørđ i vækstregulering

SAGRO inviterer til et intensivt kig på stort demonstrationsforsøg med vækstregulering i vintersæd.

Tid: fredag den 1. juni kl. 13.00

Sted: Vejrupvej 14, 6690 Gørding.

Læs mere på sagro.dk